

EN EMNELISTE FRA BIBLIOTEKET

NY VIDEN OM **NAZISMEN**

Det nazistiske Tredje Rige brød sammen i maj 1945, da Adolf Hitler havde taget sit liv og Tyskland havde kapituleret, og dermed ophørte nazismens egentlige historie. Men det betød ikke, at historien om nazismen dermed var afsluttet. Den fortsatte med at holde eftertiden og dens mennesker i ånde. Allerede da var, hvad der kunne kaldes nazismens "anden" historie begyndt. Denne handler om, hvordan nazismen skal forklares og fortolkes, om hvordan dens blot 12 år indgår i tysk historie og i Tysklands historie- og erindringskultur, og om hvordan eftertiden tackler dens ufattelige forbrydelser og folkemord.

Derfor har Hitler og hans nazisme beskæftiget historikere, forskere, medier og offentlighed siden 1945, og den er, som det fremgår af de over 37.000 titler som den tyske historiker Michael Ruck har anoteret i sin store bibliografi, *Bibliographie zum Nationalsozialismus*, et af de bedst og mest intensivt udforskede områder af det 20. århundredes historie. Nazismens historie er dog stadig ikke udtømt som emne, hvilket fremgår af det store antal nye undersøgelser der hvert år udsendes på tysk og engelsk. Noget af det er også blevet udgivet på dansk.

Siden begyndelsen af 1990'erne har der imidlertid fundet et perspektivskifte sted inden for nazismeforskningen. Fokus er flyttet fra beskrivelsen af baggrunden for og opbygningen af det nazistiske regime, fra Hitler, fra udenrigspolitikken og fra Førerstaten og dens strukturer. I stedet er søgelyset mere rettet mod regimets politik og ideologi, især dets racepolitik og befolkningspolitik i Østeuropa. Dermed er bødlerne i regimets politik og ofrene for nazismens krig og især for hovedforbrydelsen: jødeudryddelsen (Holocaust) kommet i centrum for nazismeforskningen.

Denne udvikling inden for nazismeforskningen mærkes dog for sjældent i den dansksprogede litteratur.

I denne emneliste omtales flere af de værker, der er udkommet på dansk inden for de senere år. Heri er også de danske udgivelser, der ikke har bidraget med egentligt nyt til forskningen af nazismens historie. Det er som regel de værker, der har vundet størst udbredelse og popularitet i udlandet og ikke de mest fornyende, der bliver oversat.

Karl Christian Lammers
Lektor i tysk samtidshistorie,
Københavns Universitet

NAZISMEN GENERELT

Frederiksen, Peter

DET TREDJE RIGE

Fællesskab og forbrydelse.

Tysklands historie 1914-1945

Systeme, 1998. 238 s. (94.41)

Kortfattet fremstilling af nazismens historie på baggrund af det tyske kejserrige og Weimarrepublikkens historie.

Beregnet til undervisning i gymnasiet.

Lammers, Karl Christian

NAZISMENS EPOKE

Førerstat, Volksgemeinschaft og racekrig

Schönberg, 2003. 544 s. (94.41)

Første egentlige grundige samlede fremstilling af nazismens historie, der baserer sig på den nyeste internationale forskning om nazismen og reflekterer den udvikling, der har fundet sted. Nazismen skildres fra dens oprindelse i 1919 over magtovertagelsen i 1933 og opbygningen af Førerstaten, regimets krig og folkemord frem til dens undergang i 1945. Desuden et afsluttende kapitel om den nazistiske fortids rolle og betydning efter 1945.

Nazism 1919-1945

A Documentary Reader

4 bind. University of Exeter Press, 1983. (94.4)

En udførlig og pædagogisk anlagt behandling af hele nazismens historie, der kombinerer den historiske fortælling med gode og lange uddrag af samtidige kilder.

ERINDRINGER

Haffner, Sebastian

EN TYSKERS HISTORIE

Gyldendal, 2000. 295 s. (99.4 Haffner)

En yderst vægtig erindringsbog, der især mht. Weimarrepublikken formår at gengive den demokratiske tidsalders problemer og nazismens fremvækst. Haffners erindringer om nazitiden er dog mere præget af bagklogskab.

Höss, Rudolf

KOMMANDANT I AUSCHWITZ

Selvbiografiske optegnelser

Gyldendal, 2004. 333 s. (94.41)

Der er tale om en forbedret og fuldstændig udgivelse af de optegnelser som Rudolf Höss gjorde sig under sit fangenskab efter 1945. De giver et udmærket indblik i en af de største nazistiske bødlers tankegang. Erindringerne er forsynet med et perspektiverende efterskrift af Therkel Stræde.

Junge, Traudl

TIL DEN BITRE ENDE

Hitlers sekretær fortæller om sit liv

Lindhardt & Ringhof, 2004. 255 s. (94.41)

Traudl Junge var Førerens private sekretær fra 1942 og frem til hans død. Hun levede de sidste måneder af det 3. Rige i Førerbunkeren i Berlin, hvor også Hitler og Eva Braun opholdt sig. Hun har dog overraskende lidt at fortælle om Hitler som person.

Klemperer, Victor

JEG VIL AFLÆGGE VIDNESBYRD TIL DET SIDSTE

2 bind. Gyldendal, 2000. 1159 s.

(99.4 Klemperer)

Victor Klemperer var tysk jøde, der overlevede i Tyskland frem til 1945. Derefter fortsatte han som professor i DDR. Hans omfattende dagbogsværk, der blev udgivet efter hans død, giver et vedkommende billede af, hvorledes det var at eksistere som jøde under det nazistiske regimes jødepolitik med tiltagende daglig diskriminering og forfølgelse.

Speer, Albert

ERINDRINGER

Schönberg, 2003. 392 s. (94.41)

Albert Speer var Hitlers arkitekt og organisator af krigsøkonomien, og hans erindringer om de inderste cirkler i den nazistiske top, regnes for nogle af de mest autentiske beretninger om Hitler og hans regimente. Bogen udkom første gang på dansk i 1969.

BIOGRAFIER

Desværre er ingen af de to vigtigste nyere biografier oversat til dansk. Men de kan skaffes på biblioteket på originalsproget.

Herbert, Ulrik

BEST

Biographische Studien über Radikalismus, Weltanschauung und Vernunft 1903-1989

Bonn, 1996. 695 s. (99.4 Best, Werner)

Ulrich Herbert har skrevet en epokegørende biografi over en af det nazistiske regimes ideologiske teknokrater, der spillede en stor rolle i forbindelse med opbygningen af politiet og SS' terrossystem i 1930'erne. Da han tabte magtkampen med Reinhard Heydrich, kom han først til Frankrig og endte som bekendt som rigsbefuldmægtiget i Danmark i 1942.

Kershaw, Ian

HITLER

2 bind. London, 1998-2000.

(99.4 Hitler, Adolf)

Ian Kershaw har med denne omfattende biografi, der skildrer nazismen gennem Hitlers person og karriere, udfærdiget vor tids Hitler-biografi. Det er en dybtgående og fascinerende skildring af, hvorledes Hitler steg til tops og fik magt til på det nærmeste at ødelægge verden.

DET NAZISTISKE REGIME

Knopp, Guido

HITLERS HJÆLPERE

Schönberg, 1997. 291 s. (94.41)

Portræt af de seks af Hitlers rådgivere, der var tættest på ham. Det drejer sig om Goebbels, Göring, Himmler, Hess, Speer og Dönitz.

Knopp, Guido

HITLERS BØRN

Schönberg, 2001. 294 s. (94.41)

Beskrivelse af hvordan den tyske ungdom blev opdraget til at tjene Fører og nation og til at ofre sig for fædrelandet.

Knopp, Guido

HITLERS KVINDER OG MARLENE

Schönberg, 2002. 318 s. (94.41)

Portræt af nogle af de kvinder der var tæt på Hitler: Eva Braun, Magda Goebbels, og Winifred Wagner, endvidere Leni Riefensthal og Zarah Leander samt Marlene Dietrich, der forlod Hitlers Tyskland.

Knopp, Guido

SS - EN HISTORISK ADVARSEL

Schönberg, 2004. 394 s. (32.241)

Den nyeste bog af Guido Knopp behandler kærnen i det nazistiske terror – og undertrykkelsessystem: den til sidst meget omfattende SS-organisation. Han fortæller udførligt om SS' opståen, om SS' struktur, om medlemmerne af SS og om SS' medvirken i regimets omfattende forbrydelser, især i Østeuropa.

Lund, Allan A.

HITLERS HÅNDLANGERE

Heinrich Himmler og den nazistiske raceideologi.

Samleren, 2001. 316 s. (94.41)

Bogen opsummerer den nazistiske raceideologi, som den var udformet teoretisk inden for SS og dets forskellige underorganisationer og den behandler kort, hvordan ideologien blev omsat til praksis i medicinske menneskeforsøg og folkemord.

Schneider, Wolfgang

HITLERS HJEMMEFRONT

Tysklands kvinder fra 1933-1945.

Billesø & Baltzer, 2002. 236 s. (94.41)

Ifølge nationalsocialismen var kvinden et naturligt vedhæng til manden, traditionelt bundet til husholdningen og familien, og i videst muligt omfang fjernet fra det offentlige liv. Kvinderne skulle bakke op om mændenes verden, som drejede sig om krig.

Schneider, Wolfgang

HVERDAG I HITLERS TYSKLAND

Bogfabrikken, 2002. 208 s. (94.41)

Kortfattet beskrivelse af hvad der sker i dagligdagen, når en hel nation kommer på afveje.

DET NAZISTISKE TYSKLANDS KRIG, KRIGSFORBRYDELSE OG FOLKEMORDET PÅ JØDERNE

Beevor, Antony

BERLIN, FALDET 1945

Borgen, 2002. 519 s. (94.41)

Den britiske historiker fremlægger her en spændende og dramatisk skildring af den afgørende kamp om Tyskland og Berlin frem til byens kapitulation i maj 1945.

Beevor, Antony

STALINGRAD

Borgen, 2003. 473 s. (91.93)

Intens skildring af et af anden verdenskrigs militære og psykologiske højdepunkter, nemlig det lange slag om Stalingrad. For såvel Stalin som Hitler var det symbolsk vigtigt at vinde denne by.

ENDLÖSUNG OVER DANMARK

Af Hans Kirchhoff

Findes i: I Hitler-Tysklands skygge

Aschehoug, 2003, s. 136-181. (91.246)

I artiklen gennemgås baggrunden for og forløbet af den tyske aktion mod de danske jøder i oktober 1943 og hvorfor den heldigvis mislykkedes.

Fest, Joachim

RAGNAROK

Hitler og Det Tredje Riges undergang

Gyldendal, 2003. 204 s. (94.41)

Joachim Fest, der er kendt for sin store Hitler-biografi fra 1970'erne, har i denne lille, letlæste bog skildret de sidste måneder af det 3. Riges historie og især de afsluttende dage i Førerbunkeren i rigskancelliet i Berlin inden Hitler 30. april 1945 tog sit eget liv og dermed lod nazismen gå under.

Jørgensen, Torben

STIFTELSEN

Bødlerne fra Aktion Reinhardt

Lindhardt & Ringhof, 2003. 247 s. (94.41)

I denne bog tegnes en portræt af en gruppe SS'ere, der først deltog i eutanasi-programmet, hvor 90.000 patienter blev dræbt. Siden fortsatte de som bødler i Aktion Reinhardt mod de polske jøder i 1942. Desuden rekonstrueres det via retsprotokoller, hvad der skete med denne gruppe efter 1945.

Knopp, Guido

HITLERS KRIGERE

Schönberg, 2000. 352 s. (94.41)

Om de seks ledende militærpersoner fra de tre værn, der spillede en vigtig rolle i det nazistiske regimes krig: Erwin Rommel, Wilhelm Keitel, Erich von Manstein, Friedrich Paulus, Ernst Udet og Wilhelm Canaris.

Knopp, Guido
**DEN STORE FLUGT -
DE FORDREVNENDE SKÆBNE**

Schenberg, 2003. 306 s. (91.93)

Her tages fat på et af de store tabuemer. Fra vinteren 1944/45 flygtede millioner af civile tyskere hovedkuls vestover foran den hastigt fremrykkende Røde hær, andre millioner blev fordrevet før og efter det tyske riges kapitulation i maj 1945.

Lammers, Karl Christian
VEJEN TIL AUSCHWITZ
Det nazistiske Tysklands mord på Europas jøder.

Gyldendal, 2000. 108 s. (91.241)

En undervisningsbog, der giver en indføring i det nazistiske regimes jødepolitik fra de første af over 2000 indgreb i 1933 frem til den såkaldte "Endlösung der Judenfrage", altså udryddelsen af Europas jøder. Den historiske fortælling suppleres af 27 kilder til belysning af jødepolitikken.

Lundtofte, Henrik
GESTAPO
Tysk politik og terror i Danmark 1940-45

Gad, 2003. 287 s. (96.71)

Det er den første undersøgelse af det berygtede tyske sikkerhedspoliti Gestapos aktiviteter i Danmark under besættelsen. Især fra 1943 kom Gestapo til at spille en stor rolle i det tyske terrorregime mod den danske modstandsbevægelse.

Meding, Dorothee von
OPRØRETS ENKER
Samtaler med kvinderne bag attentatet mod Hitler 20. juli 1944

Gyldendal, 1997. 278 s. (94.41)

Opgøret med den gruppe der deltog i attentatet og statskupsforsøget 20. juli 1944, krævede mange dødsopfer, i alt blev knap 200 henrettet. Og næsten lige så mange blev enker. Disse samtaler viser et andet billede af datidens Tyskland.

Smith, Peter Langwitz
AUSCHWITZ

En beskrivelse

Gyldendal, 2004. 448 s. (91.241)

Om koncentrations- og tilintetgørelseslejren Auschwitz. Om lejren som system, dens historie og om, hvad der foregik i dagligdagen og for de mange forskellige fanger.

OMGANGEN MED NAZISMEN EFTER 1945

Kershaw, Ian
THE NAZI DICTATORSHIP
Problems and Perspectives of Interpretation

London, 2000. 293 s. (32.241)

Den mest udførlige oversigt over nazismeforskningen og de tolkninger og diskussioner der præger den.

HISTORISERING OG BIBLIOGRAFERING AF NAZISMEN

Af Karl Christian Lammers

Findes i: Nyt fra historien.

Årg. 51, hefte 1 (2002) s. 1-7.

Oversigten beskriver den udvikling som forskningen af nazismen har taget efter 1945, og hvorledes nazismen er blevet indplaceret i den tyske historie.

HOLOCAUST I DEN HISTORISKE OG KOLLEKTIVE ERINDRING

Af Karl Christian Lammers

Findes i: Noter, nr. 153 (2002) s. 6-17.

Artiklen giver en indføring i, hvorledes især det tyske samfund og tyskerne har omgået Holocaust oven på nazismens fald.

VEJE TIL AUSCHWITZ
Folkedrabet på Europas jøder
Af Therkel Stræde

Findes i: I Hitler-Tysklands skygge.

Aschehoug, 2003. s. 21-65. (91.246)

NYE TENDENSER I
UDFORSKNINGEN AF HOLOCAUST
Af Therkel Stræde

Findes i: Nyt lys over oktober 1943,

Syddansk Universitetsforlag 2002, s. 81-93. (91.246)

I begge artikler gives der en oversigt over de forskellige tendenser inden for den nyere forskning i Holocaust.

DANSK NAZISME

Clausen, Frits
"FØREREN HAR ORDET!"
Frits Clausen om sig selv og DNSAP

Det Kongelige Bibliotek, 2003.

841 s. (99.4 Clausen, Frits)

Den danske nazi-førers selvbiografi og hans skildring af DNSAP's historie, som han forfattede under sit fængselsophold efter krigen.

Lauridsen, John T.
DANSK NAZISME 1930-1945
- OG DEREFTER

Gyldendal, 2002. 676 s. (32.269)

Bogen består af en samling og omskrivning af artikler, der beskriver forskellige aspekter af den danske nazismes historie.

Find
alle bøgerne i
www.bibliotek.dk

NY VIDEN OM NAZISMEN DK 01.69441 • Udarbejder: Karl Christian Lammers ▶
Udgiver og © DBC medier as, 2004 • Grafisk design: Henriette Mørk / hm@henrietteforsk.dk
Tryk: A-Print, Espergærde • Varenr. 47110408

